

El bisbe Pere Casaldàliga, candidat al Premi Nobel de la Pau 1992

El cel no pot esperar

Pere Casaldàliga és la veu dels qui no tenen veu. Des de fa temps una associació promou la seva candidatura al Nobel de la Pau. Avui hi és més a prop que mai. Malgrat les amenaces, els atemptats i les incomprendiments de molts.

Diu que la seva mitra és un barret de palla que un dirigent camperol li va donar, el seu bàcul, un rem de fusta fet de "pao Brasil" per un indi tapirapé, i que el seu anell episcopal, el va enviar a la seva mare. És el bisbe de Sao Félix do Araguaia, a l'estat brasiler del Mato Grosso, des de fa més de vint anys, i encara avui, diu ell, respira en català. Pere Casaldàliga ha fet de la seva vida un compromís amb els oprimits. La seva prelatura té 120 mil quilòmetres quadrats. És un lloc de grans *fazendas* (latifundis) on la violència i la injustícia són el pa de cada dia dels *posseiros* (colons de la terra) i dels indígenes, víctimes dels terratinents. La veu de Casaldàliga ha estat incòmoda per a molts, perquè ha denunciat la situació internacionalment. Això li ha costat la persecució constant, amenaces de mort i peticions d'expulsió del país.

Fa quatre anys es va iniciar una campanya, impulsada per l'associació Amics del Bisbe Pere Casaldàliga, amb la finalitat d'aconseguir que li concedeixin el premi Nobel de la Pau, "pel treball realitzat durant més de vint anys en pro de la integració llatinoamericana, pel treball realitzat en favor dels drets dels pobles indis i negres, i també en pro dels treballadors rurals de l'Amazònia brasiler, per la seva presència en aquesta església més lliure i compromesa amb la Bona Notícia, perquè ens fa memòria de la quantitat de sang vessada per uns pobles que ja vivien en pau, abans del mal anomenat descobriment, i de la fe imposada a cops d'espasa i d'evangeli, per haver posat la vida sencera al servei dels homes i dels pobles".

Amb aquest cabàs de raons, l'associació ha tingut diversos encontres per ampliar el suport de la candidatura. El primer, l'any 89 a Sant Cugat del Vallès. Després han vingut els d'Arbúcies, el de Barcelona i el de Balsareny, la seva vila natal, feta al mes d'abril d'enguany. La línia que ha unit

tots els encontres ha estat divulgar el missatge i l'obra de Pere Casaldàliga, mitjançant la presència de gent que ha conviscut amb ell, com també denunciar la situació dels pobles indígenes. Durant aquest temps, la candidatura de Casaldàliga al Nobel ha rebut l'adhesió d'importants personalitats, entre les quals es destaca, per la seva significació i la seva força fàctica, la d'Adolfo Pérez Esquivel. Aquest antic premi Nobel de la Pau ha sol·licitat formalment davant el president del Comitè Nobel la concessió del premi al "bisbe català d'origen i llatinoamericà per decisió i compromís des de la fe amb els pobles", tal com el defineix en la carta tramesa. Entre el món de l'església catalana, també n'han abonat la candidatura l'Abat de Montserrat, Sebastià Bardolet, el bisbe de Solsona, Antoni Deig, el bisbe de Girona, Jaume Camprodon, el de la Seu d'Urgell, Joan Martí Alanís, i l'arquebisbe emèrit de Tarragona, Josep Pont i Gol.

Però potser l'empenta més important que ha arribat darrerament a la candidatura, ha estat el pronunciament pràcticament unànime —el PP se n'abstingué— del Parlament de Catalunya, el passat 11 de maig. El text aprovat en forma de proposició no de llei diu així: "El Parlament de Catalunya sol·licita oficialment la concessió del premi Nobel de la Pau 1992 al bisbe de São Félix (Brasil), al català Pere Casaldàliga per la seva actitud personal i el seu compromís civil en defensa d'una societat més justa". La proposta, introduïda a la cambra per Esquerra Republicana de Catalunya, trobà aviat el suport de Convergència i Unió i del Partit dels Socialistes de Catalunya. Malgrat la unanimitat, la discussió no pogué defugir les picabaralles partidistes. En representació dels socialistes, Felip Lorda recordà que "Casaldàliga, és més catòlic que aquells qui demanen bisbes catalans, ja que si un català presideix una diòcesi de Brasil,

Pere Casaldàliga és la veu dels qui no tenen veu.

també un brasiler pot presidir una diòcesi de Catalunya". Per replicar, Domènec Sesnilo, en nom de CiU, cità al bisbe: "Ser català m'ha fet més solidariament humà. La meua condició de fill d'una pàtria secularment prohibida i amb una llengua arraconada m'ajuda a entendre els drets humans trepitjats pels imperis i les reivindicacions de la identitat de les nacions o les esglésies marginals".

Malgrat tots, gairebé tothom hi estigué d'acord. Es mereix el Nobel.

Pere Martí

¿Qui és Pere Casaldàliga?

Pere Casaldàliga és fill de Balsareny, una vila de la comarca del Bages. Actualment té 64 anys. La seva infantesa va coincidir amb la guerra civil espanyola i de molt jove inicià la seva vocació religiosa i va entrar al seminari menor de la diòcesi de Vic, situat al santuari maria de la Gleva.

El desig "d'anar a missions", present ben aviat, fa que ingressi a la congregació claretiana dels Missioners de

poc temps va a Madrid a dirigir l'antiga revista *Iris de Paz*, en plena tasca pastoral i literària. Dos anys després va a Roma com a delegat al capítol claretia de renovació que exigia el Vaticà II.

Un any més tard, en 1968, és enviat al Mato Grosso (Brasil) a la missió claretiana de São Félix, entre els rius Araguaia i Chingú, lloc d'extrema pobresa, sense metge, ni correu, ni llum, ni telèfon..., on començarà la tasca que encara avui con-

munista pels terratinents. Un bisbe del Brasil demana la seva expulsió, és objecte de tres intents d'assassinat, però la seva trajectòria al costat dels oprimits continua inalterable.

Les poques vegades que ha abandonat el Brasil ha estat per viatjar a Centramèrica. El juliol de 1985 va anar a Nicaragua, per unir-se a la "insurrecció evangélica" de jejuni i pregària que promovia Miguel d'Escoto. En el mateix viatge visita Cuba i el Salvador, on va a la tomba de Monsenor Romero. A Centramèrica, hi ha tornat quatre vegades més, fruit del compromís amb les comunitats, els refugiats i els perseguits del continent. En 1987 per exemple, visità els refugiats guatemalencs de Mèxic i Panamà.

Avui, davant la commemoració del "Quinto Centenario", la seva posició és de nou de crítica davant el colonialisme, al costat dels pobles indígenes. Les seves relacions amb la Santa Seu no han estat mai excessivament fluides, ja que Casaldàliga és un dels màxims exponents de la Teologia de l'Alliberament. En 1988 visità Joan Pau II, amb el qual tractà de diversos temes d'Amèrica Llatina. A final del mateix any rebia un document amb consideracions concretes sobre el que havia dit a Roma perquè el signés, però no ho va poder fer pel seu contingut i per les circumstàncies en què va arribar. Vist com anaven les coses, la conferència episcopal brasilera es va oferir a actuar de mitjancera entre el bisbe i la Santa Seu, alhora que 20 bisbes signaven un manifest en suport de Casaldàliga, defensant i assumint les seves causes com a pròpies.

El 1990 el govern de la Generalitat li atorgà la creu de Sant Jordi. Entre les seves obres escrites, que són moltes, destaquen *Encara avui respiro en català*, *Nicaragua, combate y profecía*, *El vuelo del Quetzal*, *A l'aguait del Regne*, *Todavía estas palabras*, *Cartes des de Brasil* i *Amèrica Central després*. A més, sovint escriu cartes als seus amics catalans explicant la situació i els problemes que afronta. Les cartes i el telèfon són, ara com ara, les úniques vies de comunicació de Pere Casaldàliga amb el seu país, ja que des que en va marxar, no hi ha tornat. Ara, va per camí del Nobel.

P. M.

l'Immaculat Cor de Maria i comença així els anys de formació que el portaran a Cervera, Barbastre, Vic, Solsona i Valls fins a ser ordenat sacerdot durant el Congrés Eucarístic de Barcelona, en 1952.

Des d'aquest any fins al 1958 treballa al col·legi dels claretians de Sabadell. L'any 58 es trasllada a Barcelona, on exerceix una múltiple activitat pastoral que el porta a Guinea a promoure els "Cursets de Cristiandat". L'any 65 és prefecte del seminari claretia de Barbastre i al cap de

tinua. L'alt grau d'analfabetisme i l'opressió de les grans institucions latifundistes (Sudam, Coderara...) són les característiques més evidents de la zona. L'any 70 escriu *Esclavitud i feudalisme al Nord de Mato Grosso* i comença a rebre advertències dels terratinents i latifundistes, i fins i tot de "veus amigues" de l'església demanant-li que no es fiqui en qüestions alienes al ministeri sacerdotal.

L'any 71 és nomenat bisbe de la nova prelatura de São Félix. Aviat comença a ser perseguit i acusat de subversiu i co-